

Psychopatologie

TEREZA HRUŠKOVÁ

431334@MAIL.MUNI.CZ

PSYCHOPATOLOGIE

□ **psychopatologie** – zabývá se psychickými poruchami a k nim se vážícími psychickými a somatickými chorobami

□ **patopsychologie** – zkoumá, jak somatická onemocnění působí na psychiku

□ **Normalita**

- stav, kdy je jedinec psychicky zdravý

- nepřítomnost psychických poruch, integrace jedince, emoční zralost, pozitivní sebeobraz, kontakt s realitou, přizpůsobení se ostatním a zároveň nezávislost

□ **abnormalita** - subjektivní pocit

□ **choroba** – objektivní skutečnost, soubor symptomů /jinak syndrom/

- primárně organická, psychogenní

- činitelé – patogenetičtí – přímo způsobí poruchu

- patoplastičtí – zesilují příznaky choroby

- predispoziční

- provokující – spouštějí choroby /organické, sociální, psychické/

PORUCHY VNÍMÁNÍ

- každá porucha vnímání je zároveň symptomem mnoha chorob a to i u zdravých lidí
- **lehčí poruchy vnímání** (iluze, optické klamy) nemusí znamenat duševní nemoc, může mít každý
- **vážnější poruchy** – psychózy, hluboké duševní poruchy
- nelze oddělit od paměti, způsobu myšlení apod.

1. SMYSLOVÉ KLAMY

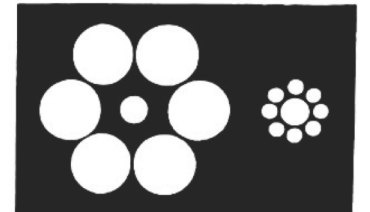
způsobené subjektivním zpracováním smyslové zkušenosti, orgánovou nedokonalostí + fyzikální náležitosti objektů (společné všem lidem)
naše smyslové orgány nejsou dokonalé, jsou sensoricky omezeny

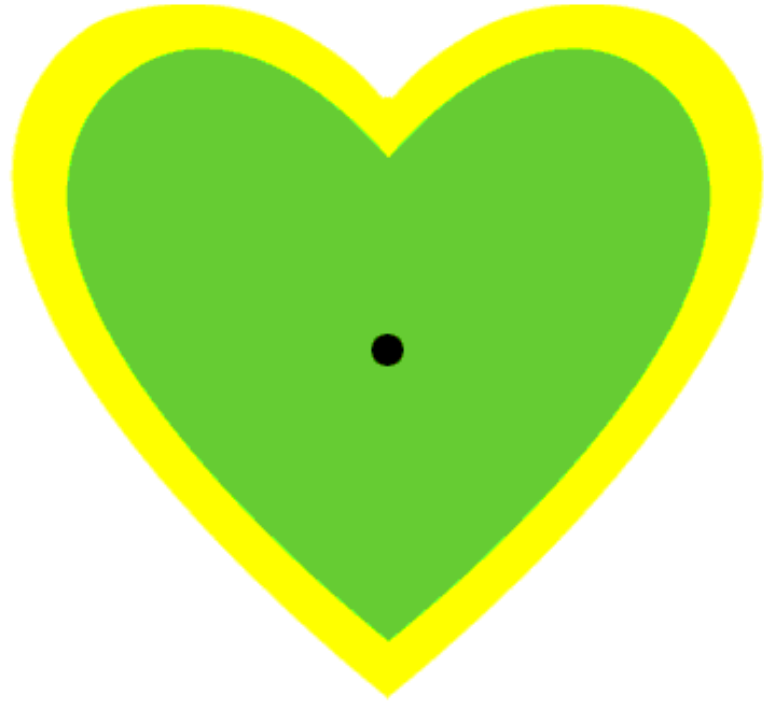
2. PAOBRAZY

stopy (doznívání) zrakových vjemů, které jsou pouze na sítnici – adaptace sítnice na vnější podmínky.
Negativní či pozitivní, většinou v komplementárních barvách

3. EIDETISMUS

schopnost představové reprodukce vnímaného ve velkých detailech, přesně kopíruje skutečnost
do určitého věku je přirozený
představa, kterou si člověk vybaví je natolik reálná, že překrývá skutečnost

4. ŽIVÁ PŘEDSTAVA

nejedná se o přesnou představu vnímaného (jako eidetik ani dotváření skutečnosti), ale míň detailů (méně přesná)

lze vyvolat halucinogeny, ztratí-li čl. náhled ⇒ vize

důležitý je zde emoční prožitek – síla: žena si myslí, že je těhotná, i když není

může zvýraznit míru prožívání situace a vést k až k hysterii

5. SYNESTESIE

sloučení dvou smyslových vjemů – nejčastěji zrak a sluch ⇒ slyšet barevně (**fotismus**), zvukový doprovod při vidění (**fonismus**)

6. ILUZE

pravé – nemocný prožívá bez jakékoli korekce, myslí si, že je to skutečné, nevývratné přesvědčení

lidé často těmto iluzím přisuzují význam, zkreslené, často deformované vjemy

způsobeno reálnými podněty

k tomu, co skutečně vnímá přidává cizí, nereálné vlastnosti a věří, že vjem odpovídá skutečnosti ⇒ podnět přítomen

lze je lehce zaměnit s halucinacemi

zrakové = v klidném obličejí vidí hrozivý, posměšný výraz – záměna osob = v ošetřovatelce vidí svou dceru

Pickovy vize = zkreslení plochy = boření přímek apod., často procházení zdí

Lhermittovy pedunkulární vize = drobné předměty, ornamenty atd.; organické poškození mozku

7. PSEUDOILUZE (nepravé iluze)

zkreslení vjemů za normálních okolností (únava, strach, intoxikace...), patří sem např. i přeslechnutí, přehlédnutí
jsou běžné v normálním životě a subjekt je ihned koriguje
člověk si je vědom, že není skutečné – zrakové, hmatové, čichové, sluchové
(horší jsou z hlediska psychopatologie pravé iluze **Campův vjem** –iluze dvojníka –člověk vypadá podobně)

8. PAREIDOLIE

schopnost vidět v různých tvarech jiné objekty a tvary; cílená a vědomá činnost
často využívají kartářky apod., mraky na obloze nám něco připomínají, lití olova
psychologie je používá v projektivních testech (např. Rorschachův)
málo strukturovanému podnětu přiřkládáme konkrétní význam

9. PSYCHOSENSORICKÉ PORUCHY

= anomálie sensorické syntézy (dochází k chybné syntéze vjemů dohromady) ⇒ porucha vnímání či změna vnímaných hodnot
pocit nejistoty, odcizení, neskutečnosti
zachován náhled, že jde o falešný dojem
často se objevují při epileptických záchvatech

9.1. Depersonalizace

= porucha samozřejmého citového prožívání při vnímání sebe nebo okolí (jako ve snu) ⇒ odcizení.

Nemocný má pocit, že není ve svém těle, že je jinde než by měl být

Není porušena kvalita vnímání (ví, že ruka nemá 3 m), vnímá reálně, ale obsedantně

většinou u neuróz, ale i u zdravých lidí (únava, hlad, zima...) nebo symptomatický význam (organická por. mozku, deprese, epilepsie, schizofrenie)

9.1.1. autopsychická

duševně si připadá sám sobě cizí, vlastní pocity a myšlenky mu přijdou cizí (zemřela mi matka a já nic necítím)
při těžké formě až pochyby o vlastní existenci

9.1.2. somatopsychická

odcizení vůči vlastnímu tělu, celé jeho tělo je změněné, jakoby cizí

často kontroluje v zrcadle, zda je to on či někdo jiný

může se týkat i jednotlivých částí těla

9.1.3. allopsychická (derealizace)

pocit zvláštnosti a neskutečnosti okolí, je cizí, divné a jakoby neskutečné a nereálné

derealizace = orientuje se ve světě, ale ten je mu cizí

9.1.4. pocit rozdvojení osobnosti

sebe považuje za jinou osobu, ale nechybí pocit identity se svojí základní osobností

9.2. Déja / jamais ...

při vyčerpání, intoxikaci

vu – pocit už viděného, pocit, že to, co vidí poprvé, viděl již dříve

vécu – pocit už zažitého, vnímání již prožitého, pocit, že právě prožívaná situace se již jednou stala, neumíme však určit čas a místo, kde k ní došlo

éntendu – pocit již slyšeného, pocit, že právě vnímané bylo již slyšeno dříve

eprouvé – iluze nikdy neslyšeného, neviděného, neprožitého???

9.3. Porucha vnímání reálných proporcí

fantom údu – po odnětí končetiny zůstává pocit, že ji stále máme

metamorfopsie – zrakový klam, změna formy a barvy pohyblivého objektu, předměty jsou pokřivené – *Pickovy vize* – rohy a hrany budov jsou vnímány pokřiveně

alletesie – vnímání něčeho cizího v prostoru, předměty vidíme umístěné jinde, než ve skutečnosti jsou

makropsie – vidíme věci větší než jsou

mikropsie – vidíme věci menší a vzdálenější než jsou

11. HALUCINACE

- nejzávažnější poruchu smyslového vnímání P

- poslední stupeň poruchy vnímání, váží se s vážnějšími poruchami

= klamné jevy; vznikají nezávisle na vnějším podnětu, osoba je o jejich realitě přesvědčena ⇒ vnímá předmět, který není přítomný (nemá reálný základ) ⇒ ovlivňují jeho jednání (chybný náhled)

pravé halucinace symptomem psychózy (neurotici na ně netrpí) ⇒ pravé halucinace a iluze léčíme neuroleptiky, zatímco pseudohalucinace a iluze např. benzodiazepiny

11.1. Halucinace elementární

hl. počitky – jiskry před očima, barevné skvrny, krev, oheň, stíny⇒ vize

fotony – jiskřičky před očima (ale jako halucinace), různé záblesky, jiskření, počitky barevných skvrn, na podkladě poruchy a intoxikace

vize – představa vztahující se k vzdálenější budoucnosti, vidíme plameny

akoasmata – zaslechneme-li různé, neurčité zvuky (praskot, šustění, bušení), vázáno na staré domy a hrady

olfakce (odorace) – vázáno na čich – nepříjemné pachy a plyny, cítím, co není

gustace – mám pocit chuti něčeho, co není, má-li dostat jídlo, cítí ho jako jedovaté, chce mu ublížit, jídlo mu nechutná

tělocitné – bolest a tlak tam, kde nemá co bolet, svědění, brnění, že mu pod kůží lezou brouci (podnětem je jeden senzor, odděleno)

11.2. Halucinace komplexní

složitý soubor podnětů i vizí analyzátorů, PRAVÉ HALUCINACE

zahrnují poruchu při vnímání jedním smyslem či kombinací smyslů (naráz) při kompletním vjemu

11.2.1. halucinace zrakové, visuální, optické

méně časté než sluchové; nejvíce členěné, pestré, mohou být kontaminovány realitou. Jednodušší halucinace mohou být následkem poškození mozku, hodně u epilepsie

mikropsie – halucinace drobných rozměrů

makropsie – halucinace velkých rozměrů

mikrozoopsie = výskyt malých zvířat (myší), vliv pravděpodobně neurotransmitery v mozku.

h. hemianoptické = tam, kde je slepá skvrna máme halucinace ⇒ léze okcipitálního laloku, vidí do boku, za sebe, tam kde se nedívá

h. extrakampinní = halucinace mimo zorné pole (věci osoby, zvířata nad sebou, pod sebou)

h. autoskopické – sám sebe vnímá jako dva, jako odraz v zrcadle (pravé zrkové halucinace), vidí sám sebe v situaci, ve které není + pocit, že se objevuje, nemocný halucinuje vlastní osobu, jsou buď pozitivní, jestliže halucinuje sebe, nebo negativní, dívá-li se na svůj obraz v zrcadle a nevidí se

pedunkulární h. Lhermittovy – drobné předměty, ornamenty, exotické předměty, barevné; často , příjemné pocity, emoce a zabarvení, motýlci, květiny, často **pseudohalucinace** (pacient ví, že tak to ve skutečnosti neexistuje), vznikají při lézích pedunculi cerebri a nemocný při nich vidí neobyčejné živé a barvité, často příjemně emočně zabavené bohatě ornamentální exotické motivy, ptáky, květiny apod.

Pickovy vise – boření zdí, procházení zdí, boření křivek – rovně se bortí, prolamují zdi, nezachování rovin + strach o život můj a ostatních, vznikají při lézích v oblasti pontu, kdy nemocný má dojem, že lidé prostupují stěnami, zavřenými dveřmi, vidí pokřivené stěny nebo se stěny bortí, posunují

11.2.2. halucinace sluchové, auditivní

nejčastější; hodně u schizofrenie

slyší co nikdo jiný ne, hlasy (psychotický projev), má náslechy, překlání se doprava, dolů, povídá si sám se sebou

halucinace hudby - častý průvodní symptom mozkového poškození, kolébá se v rytmu, i různé zvuky související s dějem (stojí na nádraží a slyší, že jede vlak)

teleologické h. – účelové, směřující do budoucna, hlasy ho pomlouvají, chválí, radí mu, nabádají ho co má a nemá dělat

antagonistické h. – slyšíme-li více hlasů, které se baví o nás, hádají se, baví se o něm, můžeme vidět, že se hádá

imperativní h. – verbální halucinace, obsahující příkazy, mohou nadávat, vysmívat se atd., řídí se jimi – sebepoškození, ublížení blízkému, i terorismus, směřují k jednání

+ čichové, chuťové, tělové, pohybové...

11.2.3. halucinace reflektorické (reflexní)

to, co běžně vnímáme zrakem, pociťuje pacient na svém těle (vidí nůž, cítí bolest z říznutí), tzn. skutečnost vnímá správně, ale sekundárně se vyskytují tělové halucinace

málo časté, podnět z jednoho analyzátoru je spojen s jiným (podívám se na špendlík a cítím jak mě píchne)

Kahlbaumovy h. – hrubé skreslení vjemu, tj. slyší skutečně zvonit zvonek, ale krom zvonku v něm slyší hlasy, které na něho křičí, nadávají atd., reálný zvuk vnímán s jiným obsahem (vržou dveře a on slyší „Hynku, Viléme, Jarmilo!“)

11.2.4. halucinace inadekvátní

vnímá smyslové pocity jinými tělesnými orgány než příslušnými částmi těla (slyším hlasy zubany či rukama, vyplázne jazyk – vidí jím)

11.2.5. halucinace negativní

pacient ignoruje objekt, nevšímá si ho, nevnímá, co by vnímat mohl, dělá opak nebo vůbec nevnímá, necítí bodání špendlíku, chceme aby se posadil – lehne si

11.2.6. halucinace psychické (intrapsychické)

porucha vnímání vlastního myšlení a představivosti ⇨ nepociťuje svoje myšlení jako vlastní, ale jako cizí. Má pocit, že mu tyto myšlenky někdo vnucuje, podstrkuje, jako by byl zmanipulován hypnózou

nemocný má pocit, že jsou mu někým druhým dávány do mozku myšlenky nebo naopak, že jsou mu brány, hovoříme také o imputaci a amputaci myšlenek
arealizační fenomén – představa nereálnosti, že to, co si myslí není jeho, verbalizuje si pocit, že ho někdo ovlivňuje, nic mu v tom nebrání

11.3. Halucinace nepravé (pseudohalucinace)

takové halucinace, kdy nemocný je schopen získat náhled na to, že jde pouze o halucinace a ne o realitu.

méně často příčinou psychóza než u pravých halucinací, častěji neurologická příčina

patří sem např. halucinace hemianoptické a pedunkulární

Poruchy pozornosti – hypo/hyper/a/paraprosexie

Poruchy paměti

PORUCHY MYŠLENÍ

Myšlení – součást psychiky, propojuje s realitou, naučíme se myslet až vývojem

obecně mohou být způsobeny: 1) vnějšími vlivy (intoxikace), 2) fyzikálními (nedostatek kyslíku), 3) psychogeny

1. ZPOMALENÉ MYŠLENÍ (útlum myšlení) [kvantitativní poruchy ↓ až po 7]

= **bradypsychismus** - celkové tempo myšlení je pomalé, odpovídá po pauze, myšlení mu činí potíže, představy se vybavují pomalu, rychle se unavuje, úsudky jsou povrchní, často nedokončené. Může dojít až k mutismu – takový myšlenkový utlum, že nemocný ani nepromluví, nereaguje na ? či naléhání (nesmí být však zapříčiněno narušením schopnost mluvit)

Proces jsme schopni detekovat například v řeči – tempo pomalé, pasivní, utlumený, dlouhé prodlevy, latence, obtížně přemýšlí, rychle se unavuje

Myšlení je oploštěné, jednotvárné, nepřesné, nechut přemýšlet, unaven – potřebuje se vyspat

Součástí farmako screeningu

zejména nápadné u deprese, oligofrenie či při silné únavě/vyčerpání

2. PŘEKOTNÉ MYŠLENÍ (myšlenkový trysk)

= **tachypsychismus** – zrychlené myšlení, někdy až v myšlenkový trysk → mluví rychle a mnoho – překotné mluvení (logorhoea), až neschopnost vyjádřit své myšlenky, slovní salát, přeskokování z jednoho tématu na druhé (při slovní produkci) → dojem inkoherece a roztříštěnosti řeči = **pseudoinkoherece** (nejde o zmatenost, ale o přílišnou rychlost myšlenek). Snadné a rychlé vybavení představ a myšlenek, ale kvalita myšlení snížena, zejména u manických poruch, při drogách, alkoholu; nepatologicky u dětí. Rychlost na úkor kvality

3. ROZTRŽITÉ MYŠLENÍ

správný průběh myšlení rušen něčím z venku (či problémem apod.), proto se špatně soustřeďuje. Má 2 možné příčiny: 1) přílišná koncentrace (má spuštěno příliš mnoho aplikací, u vědců), 2) rozptylování

4. ZABÍHAVÉ MYŠLENÍ

směřuje k určitému cíli a tuto tendenci zachovává, ale neustále přitom odbočuje k vedlejším tématům (tj., odbočuje k přílišným tématům, které sice s tématem souvisejí, ale nemají význam), k původnímu tématu se nikdy nevrátí ⇒ Neodlišuje podstatné od vedlejšího. Může odrážet nedostatek intelektu, poukazuje na to, že subjekt nedovede zvolit myšlenky důležité z hlediska cíle myšlení.

při demenci, mánii, poškození mozku

patologie – když zaběhne na neplodné detaily, spojeno s úzkostí – bojí se o své zdraví (popis ranní toalety)

5. NEVÝPRAVNÉ MYŠLENÍ

stále mluví o jedné události a stále se točí okolo jedné myšlenky, popisuje jednu událost jedněmi slovy (může být porucha paměti), přítomna ve stáří – senilní demence, nízké IQ, při epilepsii, u obsedantně kompulzivní poruchy + nízké IQ a u oligofrenie

6. ULPÍVAVÉ MYŠLENÍ = perseverace

člověk ulpívá na slově nebo větě, kterou stále dokola opakuje či opakovaně do řeči zapojuje – NÁHLED. V normě se vyskytuje při únavě, rozespalosti apod. U patických stavů typ. pro organická onemocnění mozku a u počínajících demencí

neustále dokola tutéž myšlenku, totéž slovo, větu, nemůže najít jiné slovo, jakoby vyplňoval nějakou pauzu

perseverace – ulpívání, vrací se k myšlence, ví to, ale nemůže to ovlivnit

reverse – u afázií, u těžké demence, obíhá jen jedna myšlenka

7. MYŠLENKOVÝ ZÁRAZ [*kvalitativní porucha*]

bez důvodu se uprostřed plynulé řeči zarazí, někdy i uprostřed slova. Vyskytuje se u schizofrenie, alterosklerotické demence, únava i u kvantitativních poruch většinou to odezní rychle 5-10 sekund, pak zvedne hlas a dál pokračuje nebo hodiny

8. INKOHARENTNÍ (NESOUVISLÉ) MYŠLENÍ

rozvolnění asociací, myšlenky nenásledují logicky za sebou, ztrácí obsahovou souvislost. Řeč složená z jednotlivých slov nebo vět, kterou nejsou spojeny obsahem
⇒ slovní salát (řeč bez větné stavby)

8.1. Zmatené, aglutinující, oneiroidní myšlení

nejasné vjemy, mění se v iluze, střídají se různé emoce, soudnost omezena, chybí determinující, řídící, jednotící element. Nemocný nemá vliv na vznik těchto představ, vědomí má snový, oneirický charakter ⇒ porušeno vědomí

8.2. Rozbíhavé, roztříštěné myšlení

typické u schizofrenií, vědomí zachováno. Při řeči mezi jednotlivá slova vkládá jiná bez logické souvislosti a bez dodržování normální logické stavby vět.

2 typy poruch: agramatismu a slovní salát

9. ALLOGENNÍ (PODVRŽENÉ) MYŠLENKY

své myšlenky vnímá jako cizí, jako vnuknutí či poselství = autopsychická depersonalizace psychotické kvality = BEZ NÁHLEDU. Jindy může mít pocit, že jsou mu m. naopak odebírány, zveřejňovány

intrapyschické halucinace – někdy se řadí pod i.h. – jsou jejich obsahem (nadřazený pojem)

10. AUTISTICKÉ (dereistické) MYŠLENÍ

[reis – věc]; nezpracovává realitu a racionální záměry, nýbrž je zaměřen na vlastní (většinou malicherné) touhy, problémy... ⇒ odvrácení od vnější reality, zaměření na svůj vnitřní svět (působí jako denní snění), nekritičnost ⇒ špatné a zkreslené posuzování okolí, reality, denní snění, ztráta reálných zájmů, otupění soc.citů ≠ introvertní myš. (při něm není narušena kritičnost usuzování). Při výrazném onemocnění zanedbává i osobní potřeby, uniká mu normální život, ovládáno představami

11. KATATHYMNÍ MYŠLENÍ

myšlení zkreslené silnými emocemi, předsudky, prestiží, vlastními zájmy; nekritické v neověřování premis („všichni cikáni kradou“), jedná pod vlivem mýtů a předsudků

hodně u „primitivních“ kultur – uhranutí, černá magie, totemová zvířata

často u lidí přecitlivělých na některé společenské situace

emoce mají velký vliv na to, jak člověk přemýšlí

často v afektivně nabitých situacích (boj o dívku pod vlivem alkoholu)

často u sekt, teroristických skupin – člověk vidí svět černobíle

12. DOMINUJÍCÍ MYŠLENKA

soubor úvah silně citově zabarvených ⇒ na ně neustále zaměřuje pozornost (hypochondrie, starost o rodinu)

obavy z budoucnosti, zaobírání se sám sebou – v myšlení je dominantní myšlenka

myšlenka (věc) je známa, proč se toho bojím, snažím se s tím něco udělat – brání soustředit se na něco jiného, unavuje apod.

17. OBSEDANTNÍ MYŠLENKY

mezi poruchy myšlení se řadí protože omezují myšlenkový tok co do jeho spontánnosti.
myšlenky se vtírají protivolně, pacient si uvědomuje jejich nesmyslnost, absurditu apod.

obsese – přetrvávající myšlenka, kterou pacient vnímá rušivě a snaží se ji nevnímat, potlačit, myšlenka je vnímána s náhledem, že je nepříjemná, nevhodná, ale nemůže se jí zbavit, typické pro obsedantně-kompulzivní poruchu (OCD)

kompulze – cílené jednání, které má eliminovat obsesi, často stereotypní ve formě rituálu

do myšlení daného člověka se vtírají myšlenky, které nevyvolal, cítí je jako cizí, brání mu v přirozeném pokračování života, je tam náhled, často vzniká na podkladě strachu, obav – příčina: prouca emocí, cykloidní poruchy osobnosti, schizofrenní poruchy, OCD

na základě těchto myšlenek se vytváří chování, kterým se snaží ovlivnit svou budoucnost (musí něco udělat, aby e něco stalo) – často talismany

BLUDY

def: *Blud je mylné přesvědčení, vzniklé z chorobných duševních předpokladů na chorobném psychotické podkladu, kterém nemocný chorobně věří a které má patický vliv na jeho jednání.* [Myslivoček]

blud vzniká na bázi patické emoce, chorobného intrapsychického stavu → vždy symptomem psychotismu ⇔ postihuje myšlení, emotivitu, vnímání. Může být doprovázeno halucinacemi, ilusemi, vzpomínkovými klamy

nelze ho vyvrátit ani korigovat

Ize rozlišovat: 1) primární bludy (jsem potomek krále)

2) sekundární bludy (pronásledují mě, protože jsem potomek...)

Krystalizační fáze je prvotní fáze, ještě před úplným propuknutím nemoci. Klient si stěžuje, že se okolo něho něco děje, že se vše změnilo, je neklidný, má obavy, že jde o něco zlověstného. Až pak dospívá k přesvědčení, co to způsobilo (nepřítel) a formuluje bludné přesvědčení. Má dojem, že k tomuto přesvědčení dospěl na podkladu nezvratných důkazů a je tudíž pravdivé.

b. reziduální = zůstane-li blud po vyléčení organického onemocnění (zůstává i po odeznění psychózy)

b. retrogradní = spojen s nemocí. Bludný výklad minulosti, přičemž v době, které se týká, nevykazoval žádné bludné projevy, působí zpětně – vliv na vzpomínky

b. indukovaný = soužití s člověkem, který trpí bludy může vyvolat u zdravých lidí stejné bludy, po separaci u zdravého člověka spontánně odezní, je to reverzibilní proces

18.1. **Bludy makromanické** (expansivní, vyvýšené)

chorobné přeceňování vlastností, schopností a celkového významu své osoby, souvisí s hypomanickou náladou, týká se schopností (např. přeceňuje význam své osoby – je král, svou sílu, inteligenci...), střídání nálad

18.1.1. **extrapotenční**

přeceňuje pouze určitou vlastnost či schopnost (může se stát neviditelným, umí létat, má 100 dětí), souvisí s mocí, vlivem a schopnostmi

18.1.2. **megalomanické** (velikášské)

zveličena celkově celá osobnost, ale je možný přechod k extrapotenčním b.

b. **originární** (genealogické) ⇒ je urozeného původu, současní rodiče pouze pěstouni apod., svůj původ zdůvodňuje, dokazuje

b. **inventorní** ⇒ velký vynálezce – něco vynalezl nebo tak učiní, někdy zjevné na první pohled, jindy je považován opravdu za vědce

b. **reformátorské** ⇒ je povolán uskutečnit reformu ⇒ zakládá sekty, spolky, hnutí, náboženství, prožívá se jako vyvolený obrodit národ, náboženství či zachránit svět

b. **religiozní** ⇒ má náboženské poslání, misi, je prorokem (oba dva mohou mít hodně přívrženců)

18.2. Bludy mikromanické

podmíněny depresivní a úzkostnou náladou. Pesimistické hodnocení vlastních tělesných a duševních projevů. Přesvědčení, že zavinil neštěstí celé rodiny. Má malé tělo, malou hlavu ⇒ kombinace s psychosenzorickými poruchami; zavinil neštěstí rodiny, je nepotřebný, k ničemu... je přesvědčen o své ubohosti, je odsouzen aby živořil

18.2.1. bl. hypochondrické

je-li nemocný přesvědčen, že je nemocný určitou chorobou či několika chorobami (má nádor, vyžrané vnitřnosti) – přesvědčování lékařů nepomáhá, nevývratná přesvědčení o nevléčitelné chorobě (AIDS, kapavka, rakovina), opakovaně a důsledně dochází za odborníky a nálezy jsou stále negativní

18.2.2. bl. autoakuzační

Sebeobviňování, obviňuje se z činů, které neudělal nebo z vlastností, které nemá (zavinil neštěstí, morálně klesl, udělal hroznou chybu) ⇒ jsou velmi trýznivé, často příčinou sebevražd, může mít reálné pozadí, bez příčinné souvislosti

18.2.3. bl. negační (nihilistický)

popírá zjevné skutečnosti týkající se jeho osoby a jeho okolí ⇒ nepracuje mu srdce, nemá plíce, je bezvýznamný; může popírat i existence sebe a své rodiny, případně světa

18.2.4. bl. insuficienční

na nic nestačí, není zručný, není inteligentní atd., nikdy nevyjde z bytu – nedokáže to

18.2.5. bl. obavné

číhá na něj nebezpečí, postihne ho neštěstí, stane se něco rodině – předpoví i co, když si zapnu TV, zemře mi babička

18.2.6. bl. ruinační

on i jeho rodina ztratili všechno jmění, jsou na mizině, bude v nejbližší době zruinován

18.2.7. bl. Pseudomegalomanické

Obává se z přeceňování svého chování, svých činů → 18.2.2

blud enormity – je tak veliký, že vytlačí ostatní lidi ze země, močí zaplaví Zemi apod.

blud eternity (ahasverismus) – čeká ho věčný život = trest, bude věčně trpět

18.3. Paranoidní bludy

základem je nemístná a neodůvodněná vztahovačnost projevů okolí k sobě (projdu kolem někoho, kdo se směje – směje se mně) a podezřivost běžným událostem dává význam, že ho bude pronásledovat, někdo mu bude nevěrný, bylo mu ublíženo
bludy se systematizují → vznikají sekundární bludy
nelze přesvědčit o opaku

18.3.1. bludy perzekuční (kverulace)

Nejčastější, obava z pronásledování, někdo mu usiluje o život, je mu ublíženo, systematicky ničen, otravován atd.
kdysi mu mohlo být ublíženo, on se jen domnívá, že mu bylo ublíženo → velmi důsledně se domáhá satisfakce
pokud to bylo reálné, je reakce nepřiměřená, pokud nebylo reálné, reaguje nepřiměřeně na podkladě bludu
reakce – *stenicky* – agrese k domnělým pronásledovatelům, snaha je zničit
- *astenicky* – snaha vyhnout se těm, kteří ho sledují

18.3.2. blud emulační

= blud žárlivosti, tj. neodůvodněná či nesmyslná přesvědčení, že ho jeho partner podvádí. Svoje názory zdůvodňuje vedlejšími argumenty

18.3.3. bl. erotomanický

dvě podoby:

- a) určité osoby jsou do něj zamilované, touží po něm, balí ho ⇨ prožívá lichotivě, představuje si
- b) tento zájem prožívá jako pronásledování, brání se mu, obviňuje sám sebe ze zadání příčiny
je milován nebo miluje významnou osobu, že s ní strávil intimní chvíle, zamilované dopisy, je to opěťované

18.3.4. bl. indukovaný

přesvědčí členy rodiny o své pravdě ⇨ buď odporují nebo mu uvěří ⇨ produkují ten samý blud ⇨ po separaci blud mizí. Zejména u lidí žijících osamoceně, bez vnější korekce

Poruchy řeči

Poruchy intelektu

Poruchy emotivity

Poruchy nálad

....

PSYCHOFARMAKOTERAPIE

= skupina léků, jejímž cílem je změna psychického stavu.

není shoda v kategorizaci. U nás převládá nosologické třídění ⇒ 3 hl. skupiny:

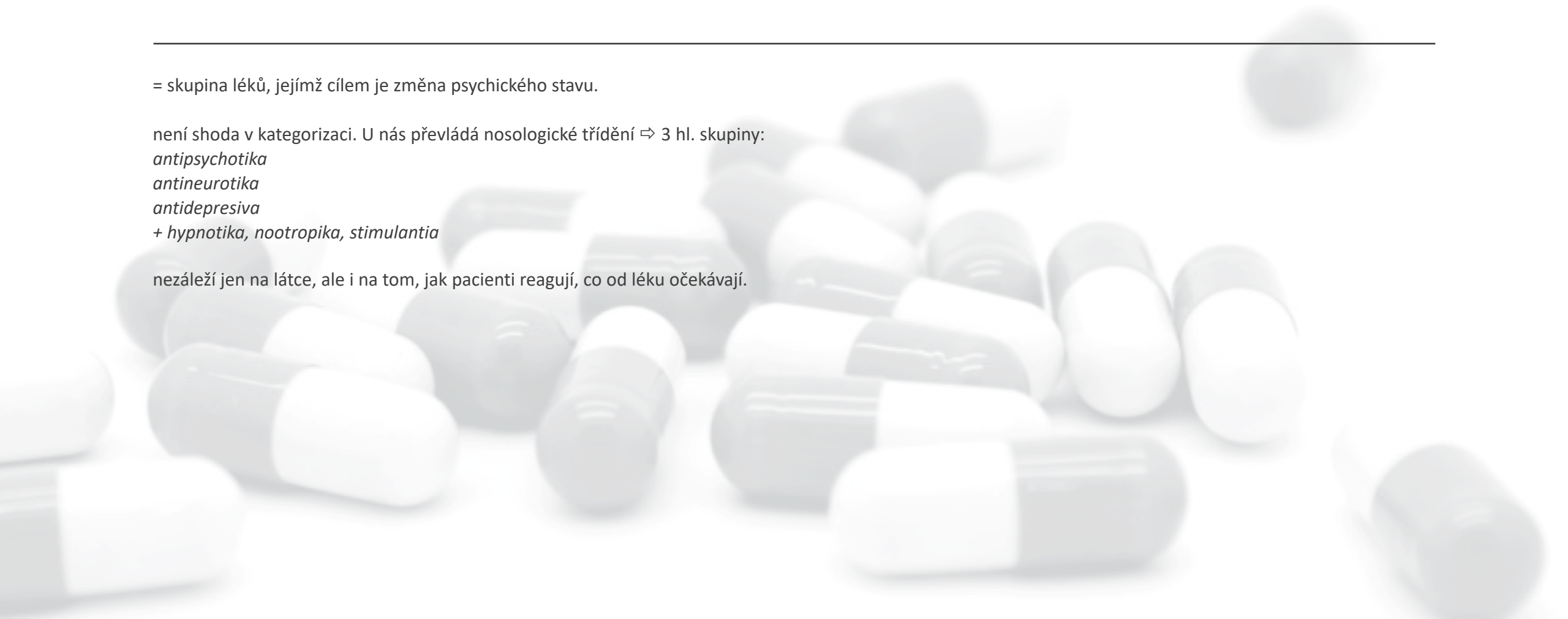
antipsychotika

antineurotika

antidepresiva

+ hypnotika, nootropika, stimulantia

nezáleží jen na látce, ale i na tom, jak pacienti reagují, co od léku očekávají.

ANTIPSYCHOTIKA/ NEUROLEPTIKA

Léčba poruch **myšlení, vnímání, chování a jednání**

schizofrenie, schizoafektivní psychóza, manická fáze bipolární poruchy, MR a demence, závislost na alkoholu

Konkrétně působí hlavně na psychomotorický neklid, agresivitu, agitovanost, emocionální tenze, zmatenost, bludy a halucinace
podávají se orálně či nitrožilně, injekcí zejména při akutních stavech

ANTINEUROTIKA/ANXIOLYTIKA

Látky potlačující **úzkost**

vhodné doplňovat psychoterapií a socioterapií.

účinek: sedativní, anxiolytický, antiagresivní, svalově relaxující a antikonvulzivní

hl.látka *benzodiazepin* – zesilují účinek GABA

alprazolam – nejúčinnější z této řady u panických stavů, také pro endogenní depresi. Chlordiazepoxid, *diazepam* (i u epilepsie a při vyšších dávkách u psychóz)

nežádoucí účinky: únava, ospalost, zpomalené reakce. Nesmí se kombinovat s alkoholem; nebezpečí návyků; musí se vysazovat postupně

Diazepam, Rivotril, Neurol, Oxazepam, lexaurin

ANTIDEPRESIVA

působí zejména na patickou náladu

mohou být použita i u jiných forem než je endogenní deprese (úzkosti)

NÚ: poruchy paměti, delirantní stavy

HYPNOTIKA

látky navozující **spánek** (tlumí CNS, prodlužují spánek, urychlují usnutí)

Poruchy spánku

NÚ: ospalost, malátnost, zpomalené reakce (řízení!), závrať, snížení iniciativy a zájmu, insomnie, **ZÁVISLOST**

PSYCHOSTIMULANCIA

látky **zvyšující či upravující vigilitu vědomí**

Indikace: narkolepsie, porucha pozornosti s hyperaktivitou

působí centrálně; euforizující účinek; mohou být návykové

NÚ: inomie, nechutenství, hypertenze, sucho v ústech, zvýšená iritabilita, úzkost, možnost provokace psychózy

Ritalin

NEUROTİK

plně si uvědomuje své potíže, těžko je snáší ⇒ s příznaky bojuje ⇒ sám vyhledá lékaře
je schopen udržet svou pracovní, kulturní, sociální a intelektuální úroveň
úzkost, strach, depresivní rozlady, vtíravé m., nutkavé jednání
nedopouští se činů nebezpečných pro okolí, pokud ano, je za ně plně zodpovědný a koná tak v přítomnosti
max. zastřené vědomí; myšlení zpomalené, obsese, fobie
uspěchané, zpomalené, nutkavé jednání
pseudohalucinace, pseudoiluze, depersonalizace, derealizace

PSYCHOTIK

neuvědomuje si chorobnost svého stavu, **cítí se zdrav**, jeho **příznaky** (bludy apod.) jsou pro něj **realitou**

může být nebezpečný svému okolí

obluzené, mráкотné stavy vědomí až po úplnou zmatenost; myšlenkový trysk, mutismus, m. autistické, inkoherentní, bludy stupor, negativistické jednání, katatonie
pravé halucinace a iluze

SCHIZOFRENIE

Základním příznakem je porucha **myšlení, jednání a pozornosti** (nedokáže filtrovat důležité podněty)

Propuká zejména ve věku 18-25 let (celkově 15-45)

V myšlení se projevuje jako:

- **Rozpad asociací:** nelogické, nečekané a bizarní reakce a postřehy; logicky správný závěr, vycházející z bludných premis; možná porucha gramatické stavby řeči (inkoherenční, slovní salát); často neologismy = vytváření si nových názvů
- **Bludy:** dělá problém rozpoznat fantazii od skutečnosti
 - Nejčastěji přesvědčení, že někdo jiný **ovládá myšlenky pacienta** (ovlivňování, perzekuce – ohrožení, velikášské)
 - Osoby s perzekucními bludy - **paranoidní** (podezírají lidi z okolí, že je chtějí otrávit, že je pozorují, pronásledují, pomlouvají)
- Slova, která sama o sobě dávají smysl jsou nesmyslná ve vzájemném vztahu, myšlenky odrážejí uvolnění asociací, přesouvají se od jednoho tématu k druhému zdánlivě bez souvislosti, jsou ovlivněny spíše zvukem slov(mají tendenci rýmovat)

Protikladné projevy (nemluvnost I žvanivost, plachost I expansivnost)

Většinou si **nejsou vědomi svého chorobného stavu** – nemají potřebu léčby (svoje chování nepovažují za zvláštní a neví, proč jsou hospitalizováni)

Porucha vnímání: větší ruce, nepoznají se v zrcadle, halucinace

Poruchy emocí: není schopen normálních emočních projevů, vyjadřuje nepřiměřeně (kvalita I intenzita)

Často bizarní motorická aktivita (určitá póza)

PORUCHY NÁLADY

Depresivní poruchy (epizody deprese bez výskytu manických epizod) a **bipolární poruchy** (střídání deprese a mánie)
Manické epizody bez výskytu deprese jsou velmi vzácné

DEPRESE

- normální reakce na mnoho stresorů (nejčastěji selhání v práci nebo ve škole, ztráta blízkého člověka, vážná nemoc, stáří)
- za **abnormální** se považuje pouze tehdy, když je **nepřiměřená situací a trvá déle než u většiny lidí**

Emoční symptomy – smutek, sklíčenost, pocit bezmoci, neštěstí, přemýšlení o suicidu, ztráta radosti a potěšení (život, aktivity), ztráta zájmu o statní

Kognitivní symptomy – negativní myšlenky – nízké sebevědomí, pocit nedostavičnosti, obavy z budoucnosti

Motivační symptomy – motivace je utlumená, jedinec je pasivní a obtížně cokoli začíná

Tělesné symptomy – ztráta chuti k jídlu, poruchy spánku, pocit únavy a ztráty energie

- přibližně **v polovině** případů se deprese **opakují**
- čím méně byla osobnost stabilní před první epizodou, tím větší pravděpodobnost, že prodělá další

BIPOLÁRNÍ PORUCHA (MANIODEPREZE)

- střídání deprese s normální náladou a mánie s normální náladou

- **mírná manická epizoda** – jedinec je energický, nadšený a sebevědomý, neustále mluví, málo spí, dělá velké plány

- **silná manická epizoda** - jedinec je značně rozrušený a stále aktivní, na pokusy ostatních přerušit jeho činnost reaguje vztekem, impulzy vč. sexuálních vyjadřují bezprostředně, jsou zmatení, dezorientovaní, mohou se vyskytovat bludy, že mají velké bohatství, úspěch nebo sílu

Bez léčby se opakuje

Častěji v rámci rodiny (biologické faktory)

SIMULACE
